

**TERUGBLIK OP
2017**

**JAARVERSLAG
VAN HET
LANDELIJK
EXPERTISE
CENTRUM
EER
GERELATEERD
GEWELD**

GEACHTE LEZER,

Hierbij bied ik U het jaarverslag aan van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG). Net als in voorgaande jaren bestaat dit jaarverslag uit twee delen. In het eerste deel wordt aandacht besteed aan de verschillende activiteiten die door het LEC EGG in 2017 zijn ontplooid. In het tweede deel staan de cijfers centraal: hoeveel zaken heeft het centrum binnengekregen en wat is kenmerkend voor die casuïstiek en aanpak?

In 2018 bestaat het LEC EGG formeel tien jaar. In die tijd hebben we veel zien gebeuren. Om en nabij de 5000 zaken met een vermoeden van een eermotief zijn aan ons voorgelegd. Dat zijn er circa 500 per jaar. Onder de paraplu van geweld in naam van eer hebben we steeds meer aandacht gekregen voor fenomenen als huwelijksdwang, achterlating en huwelijkse gevangenschap. Daarmee is ons ook duidelijk gebleken dat de eerproblematiek niet identiek is aan die van huiselijk geweld. In veel eerkwesties speelt het kiezen en het verlaten van een partner een grote rol. Belangrijk is dat zich daar de hele familiegroep in mengt. Eerproblemen zijn in essentie groepconflicten. Dat maakt herkenning en aanpak anders dan bij huiselijk geweld. Verder hebben wij de afgelopen jaren nieuwe groepen in beeld gekregen, zoals vluchtelingen uit Oost-Afrika en het Midden-Oosten. Als iets duidelijk is geworden, dan is het wel het feit dat professionals die zich met de eerproblematiek bezig houden, niet op hun lauweren kunnen rusten. (Internationale) ontwikkelingen hebben grote invloed op de eerproblematiek en maakt dat die niet altijd eenvoudig te herkennen is. Gedegen kennis blijft nodig voor de herkenning en verdere aanpak. Ook in het afgelopen jaar heeft het LEC EGG de nodige investeringen gedaan in het op niveau brengen van de kennis in de praktijk.

Zoals gezegd is de laatste jaren het aantal bewoners van Nederland toegenomen dat van oorsprong uit gebieden komt, waarin eercodes een belangrijke rol spelen. Desalniettemin is het aantal zaken dat bij de politie bekend is geworden, over de jaren stabiel gebleven. Daaruit leid ik af dat de 'methode LEC EGG' zijn vruchten af werpt in die zin dat de instroom van zaken stabiel blijft.

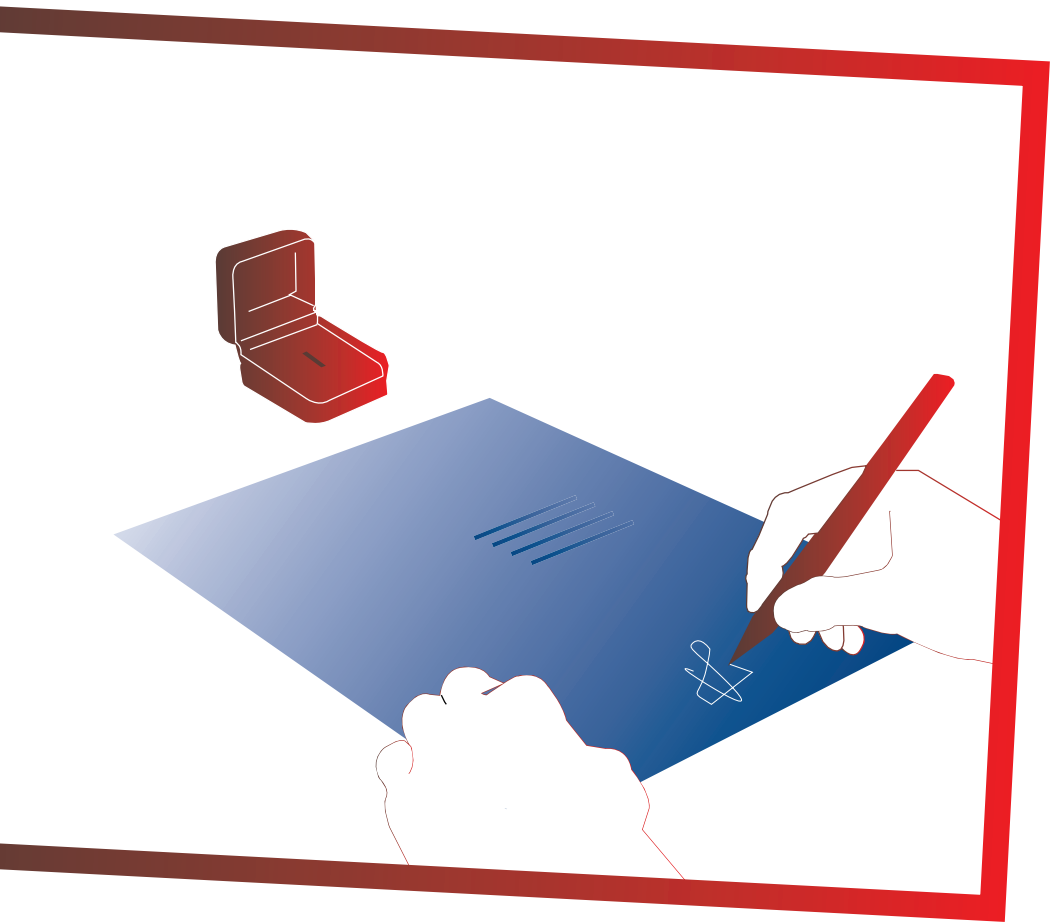
Bij een jubileum kijk je niet alleen achteruit maar ook vooruit. Het eerste dat dan bij mij opkomt, is het devies 'zorgen voor de toekomst'. Daar heb ik twee gedachten bij. In de eerste plaats heb ik niet de illusie dat de eerproblematiek op korte termijn volledig uit onze samenleving zal verdwijnen. Daar komt nog bij dat de toestand in de wereld zorgwekkend is.

In de voorgaande jaren zijn regelmatig vragen aan het LEC EGG voorgelegd over casuïstiek waarin het feit doorwerkte dat betrokkenen uit een conflictgebied afkomstig waren. Het is niet aannemelijk dat in het komende jaar in die situatie verandering zal komen.

In de tweede plaats wil ik 'zorgen voor de toekomst' positief duiden. Hoewel de casuïstiek droevig stemt, stellen we er bij het LEC EGG wel eer in dat we met onze vele partners in de veiligheidszorg samen voor mensen zorgen. Dat willen we ook in de toekomst blijven doen. Zoals bekend bevindt de politie zich in een (personele) reorganisatie. Het afgelopen jaar heeft het LEC EGG zich met een zeer krappe bezetting toch goed van haar taken gekweten. Dan kon alleen door de inzet en betrokkenheid van allen. Goed nieuws is echter dat er bij het LEC EGG twee materiedeskundigen bijkomen. Zodra onze nieuwe collega's toestemming hebben gekregen om 'te verplaatsen', dat wil zeggen dat zij van hun huidige stek bij de politie naar het centrum mogen komen, kunnen zij meteen aan de slag. Er is dan nog steeds meer dan genoeg werk.

Willem Timmer
Commissaris van Politie
Hoofd LEC EGG

Inhoudsopgave

EER IN WOORDEN	7
1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2017	7
1.1 Het takenpakket	7
1.2 Operationele advisering en ondersteuning	8
1.3 Wetenschappelijk onderzoek	9
1.4 Ondersteuning beleid (rijks)overheid	10
1.5 Onderwijs en voorlichting	11
1.6 Netwerken	12
EER IN CIJFERS	13
2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2017	13
2.1 Procesinformatie	13
2.2 Casusinformatie	21
SUMMARY	26
RÉSUMÉ	29
Colofon	32

Eer in woorden

1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2017

In dit hoofdstuk wordt in de eerste paragraaf een beschrijving gegeven van de verschillende taken van het LEC EGG. In de daarop volgende paragrafen volgt een korte schets van de activiteiten die op dat specifieke taakveld in het afgelopen jaar door het LEC EGG zijn ontplooid.

1.1 HET TAKENPAKKET

Het takenpakket van het LEC EGG richt zich op de behandeling van complexe eegerelateerde geweldszaken. Om dit op een adequate manier te kunnen doen, zijn in de loop der jaren vijf taakvelden benoemd:

- Operationele advisering en ondersteuning
- Wetenschappelijk onderzoek
- Ondersteuning beleid (rijks)overheid
- Onderwijs en voorlichting
- Netwerken

Hierna wordt beschreven welke concrete activiteiten door het LEC EGG op deze velden in 2017 zijn verzorgd.

1.2 OPERATIONELE ADVISERING EN ONDERSTEUNING

VRAGEN OM ADVIES EN ONDERSTEUNING

Zowel medewerkers als leiding van het LEC EGG zijn zeven dagen per week en 24 uur per dag bereikbaar voor regionale eenheden, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) en de gespecialiseerde instellingen van de vrouwenopvang. In 2017 kwamen bij het LEC EGG 456 zaken binnen. In het afgelopen jaar was het LEC EGG betrokken bij de behandeling van tien zaken, waarbij elf dodelijke slachtoffers vielen. In het tweede deel van dit rapport wordt aan de hand van cijfers iets meer verteld over deze bij het LEC EGG binnengekomen zaken. Net als in voorgaande jaren wordt het LEC EGG niet alleen om operationele adviezen en ondersteuning gevraagd met betrekking tot eergelateerd geweld. Regelmatig komen vragen uit de eenheden en van partners zoals IND over andere operationele thema's, waarbij een relatie wordt gezien met onderwerpen die spelen in de multi-etnische samenleving.

REACTIES DOOR HET LEC EGG

Op een hulpvraag kan het LEC EGG op verschillende manieren reageren. In 2017 bestond advisering en ondersteuning van het LEC EGG niet alleen uit analyses en aanbevelingen voor de aanpak van zaken, waarbij één van de te toetsen scenario's de vraag is of (dreigend) geweld ingegeven is door een geschonden eergevoel. Ook werd wederom bij complexe en uitgebreide opsporingsonderzoeken ter plaatse door materiedeskundigen van het LEC EGG uitgebreide presentaties verzorgd. In die presentaties is aandacht besteed aan algemene achtergronden van eezaken en bijzondere elementen in de te behandelen zaak.

Net als in de voorgaande jaren heeft ook in 2017 de politieorganisatie met veel personele wisselingen te maken gehad. Om in de dagelijkse praktijk een voortvarende behandeling van eergelateerd geweld door de politie te kunnen continueren, ondersteunt het LEC EGG op verzoek eenheden operationeel meer intensief dan in voorgaande jaren. De veiligheid van slachtoffers is daarbij leidend. Concreet betekent dit dat het LEC EGG buiten kantooruren – waarin veel zaken binnen komen – van een aantal eenheden het piket overneemt en regelmatig participeert in de uitvoering van het politiewerk. In dit verband kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het horen van verdachten en/of andere betrokkenen of het onderbrengen van slachtoffers op veilige locaties. Door de vele (personele) veranderingen binnen de eenheden werd er op verzoek regelmatig lokaal tekst en

uitleg gegeven over de historie en de concrete aanpak van eorzaken door de politie. In dit verband heeft het LEC EGG lokaal ook intensief aan voorlichting gedaan over het werken in het registratiesysteem Summ-It, waarin (deels) ook eorzaken zijn opgenomen.

1.3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

PUBLICATIES

Het LEC EGG verricht onderzoek naar achtergronden van casuïstiek en naar methoden en technieken voor de politiële aanpak van eorzaken. In 2017 heeft dit onderzoek geleid tot publicaties in onder meer het *Tijdschrift voor de Politie*, *Het Tijdschrift voor Veiligheidsstudies*, *Cahier Politie-studies* en *Proces. Tijdschrift voor Strafrechtspleging*. Tevens is een hoofdstuk geschreven over seksualiteit in de multiculturele samenleving ten behoeve van een lesboek voor het beroepsonderwijs. Belangrijk is dat in 2017 een nieuw handboek is verschenen: *Focus op eer. Een verkenning van eorzaken voor politieambtenaren en andere professionals*.

Focus op eer. Een verkenning van eorzaken voor politieambtenaren en andere professionals.

ANDERE ACTIVITEITEN

Net als in voorgaande jaren is in 2017 door het LEC EGG aan verschillende hogescholen en universiteiten een aantal gastlezingen verzorgd, onder andere aan Avans hogeschool, Erasmus Universiteit in Rotterdam, de Universiteit van Utrecht, Griffith University in Australië, en de Politieacademie. Verder zijn voordrachten gegeven op landelijke congressen over huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook zijn presentaties verzorgd op congressen van de Nederlandse Vereniging van Criminologie en van de European Society of Criminology.

Door wetenschappers uit onder meer Ierland, Scandinavië en Australië is in 2017 contact gezocht met het LEC EGG. Tevens is deelgenomen aan begeleidingscommissies, bijvoorbeeld bij onderzoek naar thema's als zelfbeschikking en huwelijkse gevangenschap. Op verzoek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zal het LEC EGG in 2018 overigens een onderzoek naar huwelijksdwang vanuit het zicht van de politie initiëren gebaseerd op de operationele ervaring en praktijk.

1.4 ONDERSTEUNING BELEID (RIJKS)OVERHEID

EER EN ANDERE PROBLEMEN

In 2017 wisten verschillende overheidsinstellingen via de (staf van de) korpsleiding de weg naar het LEC EGG te vinden. In eerdere jaaroverzichten is al geconstateerd dat steeds meer fenomenen onder de vlag van eerge relateerd geweld worden ondergebracht. Ook in 2017 kwamen wederom vragen – onder andere uit de Tweede Kamer – binnen over huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap, het sluiten van religieuze huwelijken, achterlating, kindbruiden, vluchtelingen en mensenhandel. Het gaat kortom om fenomenen die tegenwoordig door de overheid onder de noemer 'geweld in afhankelijkheidsrelaties' worden gebracht.

Afgelopen jaar bereikte het LEC EGG ook vragen over de relatie tussen huiselijk en eerge relateerd geweld. Er werden onder meer vragen gesteld in het kader van het formuleren van een werkinstructie voor de politie als uitwerking van de in Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling geformuleerde richtlijnen voor opsporing en vervolging. Dit zijn geen identieke verschijnselen. Een essentieel verschil is gelegen in het feit dat bij eerconflicten doorgaans een grotere groep verdachten is betrokken. De complexe eerproblematiek vereist specialistische kennis van de achtergronden en de methode LEC EGG om tot een gedegen inschatting van risico's te kunnen komen.

Daarnaast kunnen bij huiselijk geweld gebruikte interventies zoals het huisverbod, niet automatisch worden ingezet bij eierzaken.

LANDELIJK KNOOPPUNT HUWELIJKSDWANG EN ACHTERLATING

Sinds 1 januari 2015 is in Den Haag het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) geopend. Het knooppunt adviseert Veilig Thuis en andere hulpverleners bij de aanpak van huwelijksdwang en achterlating en is aanspreekpunt voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor slachtoffers die in het buitenland zijn. Tot op heden is het LEC EGG namens de Nationale Politie het aanspreekpunt voor het LKHA en speelt het LEC EGG een belangrijke rol in het verzorgen van het piket van dit knooppunt.

REORGANISATIE

In de afgelopen jaren is een aantal medewerkers van het LEC EGG elders bij de Nationale Politie gaan werken, zonder dat daar vervanging voor kwam en het takenpakket van het centrum niet wijzigde. Die situatie vroeg veel van de inzet van de medewerkers van het LEC EGG: de werkdruk was enorm. Met het openstellen van vacatures kwam in de 2^e helft van het afgelopen jaar licht aan het einde van de tunnel. Het is nu wachten op de definitieve plaatsing van de nieuwe collega's.

1.5 ONDERWIJS EN VOORLICHTING

POLITIEONDERWIJS –EN VOORLICHTING

Hiervoor werd het nieuwe handboek over eerge relateerd geweld al genoemd. Dat boek vormt het inhoudelijke fundament voor onderwijs en voorlichting binnen en buiten de politie. Verleden jaar is er onder meer op basis van dit boek onderwijs en voorlichting gegeven aan lokale eenheden van de politie, in de vrouwenopvang, asielzoekerscentra, lokale afdelingen van de GGD, Veilig Thuis, de Waag (een centrum voor ambulante forensische zorg), NIDOS (jeugdbescherming voor vluchtelingen) en de Koninklijke Marechaussee. Verder heeft het LEC EGG net als in voorgaande jaren regelmatig professionals uit de politieorganisatie in staat gesteld om een korte stage bij het centrum te lopen of hulp geboden bij het schrijven van scripties voor het (politie)onderwijs. Ten behoeve van kennisoverdracht binnen de Nederlandse politie verzorgt het LEC EGG verder de redactie van de sites op Politie Kennis Net die eerge relateerd geweld behandelen. Geïnteresseerden van buiten de politie – bijvoorbeeld studenten – kunnen terecht op de volgende site: <https://www.politie.nl/themas/leergerelateerd-geweld.html>

1.6 NETWERKEN

DOEL VAN NETWERKEN

Van meet af aan heeft het LEC EGG gesteld, dat om eergerelateerd geweld tijdig in beeld te krijgen en adequaat aan te pakken, intensief contact met netwerken van verschillende groepen in de samenleving onmisbaar is. Juist in gesloten gemeenschappen waarin eercodes zich manifesteren heeft het LEC EGG een goed netwerk opgebouwd. In 2017 heeft het LEC EGG wederom geregeld gesprekken gevoerd met sleutelpersonen van verschillende instellingen en partnerorganisaties, op ambassades, met politieke partijen en contactpersonen uit tal van gemeenschappen in binnen- en buitenland. Met deze mensen is niet alleen contact op inhoudelijke bijeenkomsten of zaken rond eergerelateerd geweld (of daarmee in verband gebrachte thema's zoals achterlating, huwelijksdwang of huwelijkse gevangenschap), maar ook op voor hen belangrijke feest- en hoogtijdagen. Bij vragen uit eenheden heeft het LEC EGG ook specialisten uit het eigen netwerk benaderd: zo werd door tussenkomst van het LEC EGG in een van de eenheden naar aanleiding van vragen over een begrafenis voorlichting verzorgd door een imam.

Eer in cijfers

2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2017

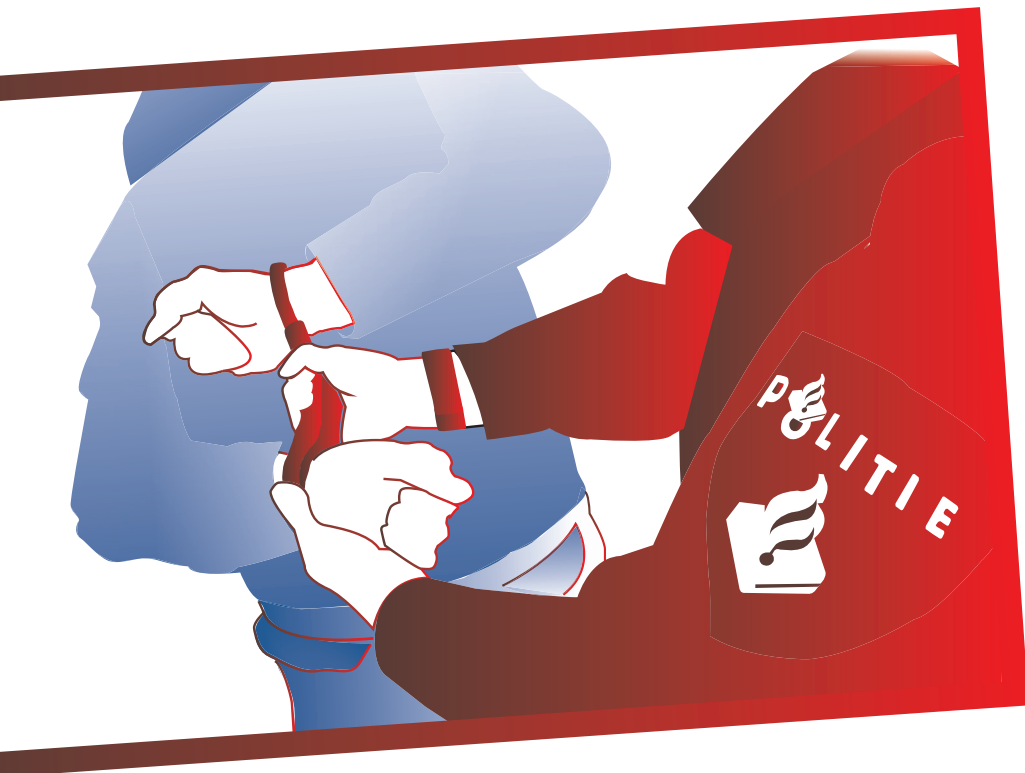
In dit hoofdstuk worden enkele cijfers gepresenteerd over de zaken die in 2017 bij het LEC EGG onder de aandacht zijn gebracht. Paragraaf 2.1 is gericht op procesinformatie en paragraaf 2.2 op casusinformatie. Onder de verschillende tabellen die in dit hoofdstuk staan, worden opmerkingen die rechtstreeks zijn af te leiden uit de tabel voorafgegaan door een 'bullet' (•). Opmerkingen van andere aard, bijvoorbeeld methodologisch, verklarend of interpreterend, worden aangeduid met een 'vinkje' (✓). Er wordt informatie gepresenteerd uit eerdere jaarverslagen. Deze zijn te downloaden via: <https://www.politie.nl/themasleerderelateerd-geweld.html>.

Daarnaast wordt in de opmerkingen onder de tabellen een bondige vergelijking gemaakt met de meest actuele landelijke cijfers. Deze cijfers betreffen het totale aantal zaken dat bij de politie is binnengekomen, waarbij rekening met een eermotief is gehouden en die al dan niet met tussenkomst van het LEC EGG zijn behandeld. Bij het ter perse gaan van deze terugblik was de verzameling van de data uit de lokale eenheden over 2017 nog in volle gang. Vandaar dat hier wordt volstaan met een verwijzing naar de landelijke gegevens over 2016.

2.1 PROCESINFORMATIE

DE METHODE LEC EGG

Procesinformatie heeft betrekking op aspecten van de aanpak van eerzaken, dat wil zeggen de toepassing van de 'methode LEC EGG'. In de Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling is deze methode als norm voor de Nederlandse politie gesteld. De methode bestaat uit een aantal stappen. Ten eerste zijn er rode vlaggen beschreven. Dit zijn opvallende aspecten van een zaak, die de waarnemer alert maken op de eventuele aanwezigheid van eer als motief voor (dreigend) geweld. Die vlaggen zijn opgenomen in een elektronische zoekslag waarmee in de politieke informatiesystemen mogelijke eerzaken kunnen worden gezocht. Bij de casuïstiek die na deze grove selectie overblijft, wordt in een tweede stap met behulp van een checklist relevante achtergrondinformatie verzameld. Op basis van die gegevens kan een analyse worden gemaakt.

Een derde stap is de inzet van een externe deskundige door tussenkomst van het LEC EGG. In deze terugblik worden de volgende gegevens over de aanpak van eierzaken door het LEC EGG gepresenteerd: het aantal zaken, de betrokkenheid van eenheden en andere partners, het gebruik van de checklist en inzet van externe deskundigen.

ZAKEN

In 2017 kwamen bij het LEC EGG 456 zaken binnen waarbij een eermotief werd vermoed en die conform de methode LEC EGG werden behandeld. Tabel 2.1 laat zien hoe dat aantal zich verhoudt tot de zaken die in voorgaande jaren binnen zijn gekomen bij het centrum.

TABEL 2.1

HET AANTAL ZAKEN BIJ HET LEC EGG

	2014	2015	2016	2017
Aantal zaken	460	452	481	456

- Het aantal zaken dat in 2017 bij het LEC EGG binnenkwam, is gedaald ten opzichte van 2016, maar vergelijkbaar met het aantal zaken dat in 2014 en 2015 bij het LEC EGG onder de aandacht werd gebracht.
- ✓ De hier gepresenteerde aantallen zaken per jaar betreffen niet het totale aantal zaken dat de politie in beeld krijgt en waarbij een eermotief vermoed wordt. Het aantal zaken dat de politie ter ore komt, wordt mede bepaald door de bereidheid van burgers om de politie met dergelijke casuïstiek te benaderen en de mate waarin de politie in staat is mogelijke eierzaken te herkennen. In 2016 kwamen in totaal 2344 zaken binnen bij de politiemedewerkers van de lokale eenheden die belast zijn met aanpak van eengerelateerd geweld, waarvan er toen 481 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht.

EENHEDEN EN PARTNERS

Tabel 2.2A laat zien welke eenheden in 2017 en in de daaraan voorafgaande jaren betrokken waren bij zaken die bij het LEC EGG zijn binnengekomen.

TABEL 2.2A

HET AANTAL ZAKEN PER EENHEID

Eenheid	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Amsterdam	44	10%	26	6%	39	8%	37	8%
Den Haag	36	8%	54	12%	62	13%	76	17%
Landelijke Eenheid	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Limburg	12	3%	15	3%	16	3%	21	5%
Midden-Nederland	77	17%	69	15%	58	12%	60	13%
Noord-Holland	55	12%	57	13%	52	11%	21	5%
Noord-Nederland	32	7%	36	8%	34	7%	33	7%
Oost-Brabant	34	7%	41	9%	43	9%	51	11%
Oost-Nederland	71	15%	52	12%	71	15%	64	14%
Rotterdam	56	12%	68	15%	71	15%	69	15%
Zeeland-West-Brabant	41	9%	34	8%	34	7%	24	5%
Anders	2	0%	0	0%	1	0%	0	0%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- In 2017 kwamen de meeste zaken bij het LEC EGG binnen uit Den Haag, Rotterdam en Oost-Nederland.
- ✓ Wanneer de hierboven gepresenteerde cijfers over 2016 vergeleken worden met de landelijke cijfers over datzelfde jaar, dan blijkt dat de meeste zaken speelden in het verzorgingsgebied van de eenheden Den Haag, Zeeland-West-Brabant en Amsterdam: respectievelijk 24%, 17% en 15% van 2344 zaken.

Bij een aantal zaken is ook een tweede eenheid betrokken. Tabel 2.2B geeft daarvan een overzicht.

TABEL 2.2B

HET AANTAL ZAKEN WAARBIJ MEERDERE EENHEDEN BETROKKEN WAREN

Eenheid	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Amsterdam	7	8%	12	10%	11	9%	11	11%
Den Haag	14	15%	17	14%	16	14%	12	12%
Landelijke eenheid	0	0%	0	0%	1	1%	0	0%
Limburg	8	9%	8	7%	3	3%	2	2%
Midden-Nederland	6	7%	9	8%	14	12%	13	13%
Noord-Holland	5	5%	4	3%	4	3%	8	8%
Noord-Nederland	25	27%	34	28%	29	25%	15	15%
Oost-Brabant	1	1%	4	3%	3	3%	5	5%
Oost-Nederland	6	7%	9	8%	7	6%	7	7%
Rotterdam	9	10%	9	8%	13	11%	8	8%
Zeeland-West-Brabant	10	11%	13	11%	15	13%	21	21%
Koninklijke Marechaussee	0	0%	1	1%	0	0%	0	0%
Totaal	91	100%	120	100%	116	100%	102	100%

- ✓ In theorie kan een zaak zich in de verzorgingsgebieden van meerdere eenheden afspelen: een slachtoffer woont bijvoorbeeld in het gebied van eenheid A en een verdachte in dat van eenheid B. Ook komt het voor dat een slachtoffer uit gebied van eenheid C in een opvanghuis wordt ondergebracht in de omgeving van eenheid D. Als bij een zaak meerdere eenheden zijn betrokken, dan is hier in eerste instantie de eenheid opgenomen waar het slachtoffer woont. Sinds 2014 is het mogelijk te registreren welke eenheid er nog meer bij een zaak betrokken is. In 2014 was dat in 20% van de zaken het geval, in 2015 voor 27% en in 2016 bij bijna een kwart van de zaken. In 2017 ging het om 22% van de zaken. Dat de eenheden Noord-Nederland en Zeeland-West-Brabant hier hoog scoren is te verklaren doordat zich in haar verzorgingsgebied een gespecialiseerde opvang bevindt voor slachtoffers van eerge relateerd geweld.

De methode LEC EGG wordt getrapd toegepast. Dat wil zeggen dat burgers met een probleem terecht kunnen bij de lokale politie, die indien nodig een formele aanvraag bij het LEC EGG doet voor een analyse, advies of wat voor vorm van operationele ondersteuning dan ook. De verantwoordelijkheid voor de behandeling van een zaak ligt altijd bij de lokale politie. Het merendeel van die vragen aan het LEC EGG wordt formeel door de eenheden gedaan. Er zijn echter ook andere verzoekers om analyses en adviezen. Tabel 2.3 geeft een overzicht.

TABEL 2.3

FORMELE AANVRAGERS VAN ANALYSES EN ADVIEZEN

Formele aanvrager	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Eenheid	432	94%	429	95%	405	84%	377	83%
Gespecialiseerde vrouwenopvang	0	0%	0	0%	30	6%	36	8%
IND	6	1%	6	1%	23	5%	9	2%
OM	1	0%	1	0%	0	0%		
Anders	21	5%	16	4%	23	5%	34	7%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- In de meeste van de bij het LEC EGG bekend geworden zaken werd formeel door een politie eenheid om een analyse of advies gevraagd. Daarnaast wisten de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de gespecialiseerde vrouwenopvang ook de weg naar het centrum te vinden.
- ✓ Sinds 2016 wordt genoteerd of een vraag via de gespecialiseerde vrouwenopvang is voorgelegd.
- ✓ In de Vreemdelingencirculaire is de formele samenwerking tussen het LEC EGG en de IND geregeld. Op grond van de daarin vastgelegde afspraken wendt ook de IND zich rechtstreeks met zaken tot het LEC EGG.
- ✓ Hoewel de politie een belangrijke rol speelt in de aanpak van eerge-relateerd geweld, komt de politie lang niet altijd zelf eierzaken op het spoor. Dat laat tabel 2.3 echter niet zien. Hoewel de formele vraag aan het LEC EGG doorgaans door een eenheid wordt gesteld, brengen partners in de veiligheidszorg zoals de organisaties voor jeugd en vrouwenopvang, regelmatig casuïstiek in bij de lokale politie.

- ✓ Bij de 2344 zaken uit 2016 kwamen de medewerkers van de lokale eenheden die belast zijn met aanpak van eergelateerd geweld, in 48% van de gevallen een eerzaak op het spoor door een vraag van een collega en bijna een derde van de zaken werd gevonden via een elektronische zoekslag in de politiesystemen. Verder werden zij in 14% van de zaken door een (keten)partner uit de veiligheidszorg alert gemaakt op een kwestie met (dreigend) geweld in de naam van eer.

GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

In 39% van de dossiers die in 2017 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht, was een ingevulde checklist opgenomen. Tabel 2.4 laat zien hoe dit percentage zich verhoudt tot dat in voorgaande jaren.

TABEL 2.4

GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

Checklist	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Ja	282	61%	230	51%	207	43%	178	39%
Nee	116	25%	105	23%	127	26%	126	28%
Nee, wel info conform checklist in dossier	62	13%	117	26%	147	31%	152	33%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- Het aantal ingevulde checklisten is in een tijdsbestek van vier jaar afgenomen: in 2014 werd in 61% van de dossiers een ingevulde lijst aangetroffen en in 2017 was dat bij 39% van de dossiers het geval. Enige nuance is echter op zijn plaats: sinds 2014 houdt het LEC EGG bij of in dossiers zonder ingevulde checklist wel de informatie aanwezig is die met behulp van dit instrument verzameld wordt. Dat bleek in 2017 in 33% van de dossiers wel het geval te zijn.
- ✓ Het is niet altijd duidelijk waarom er geen checklist in het dossier is opgenomen. Reden zou kunnen zijn dat een zaak bij het LEC EGG onder de aandacht wordt gebracht, maar dat in een later stadium toch geen ondersteuning wordt gevraagd.

- ✓ Een andere verklaring voor het niet aantreffen van ingevulde checklisten is dat vooral ervaren collega's die goed op de hoogte zijn van het soort informatie dat met behulp van dit instrument vergaard dient te worden, dit ook doen, maar de informatie niet altijd in deze specifieke vragenlijst vastleggen. De op basis van de checklist gevraagde en voor verdere analyse onontbeerlijke informatie (bijvoorbeeld de migratiegeschiedenis, een familieschema en overzicht van het sociale netwerk) bevindt zich dan wel in het dossier, maar niet in de vorm van een ingevulde checklist. In feite is dan wel conform de methode LEC EGG gewerkt.
- ✓ In 2016 werd in 8% van de 2344 zaken een checklist ingevuld in de eenheden. In 2014 konden ook de eenheden voor het eerst registreren in welke zaken een checklist ontbrak, maar de informatie conform de checklist toch in het dossier aanwezig was. Dit gold in 2016 voor minder dan 1% van het totaal aantal zaken.

INZET VAN EXTERNE DESKUNDIGEN

In 2017 werd in 5% van de zaken die bij het LEC EGG onder de aandacht kwamen, gebruik gemaakt van een externe deskundige. Tabel 2.5 laat zien hoe dit percentage zich tot voorgaande jaren verhoudt.

TABEL 2.5

INZET VAN EEN EXTERNE DESKUNDIGE

<i>Externe deskundige</i>	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Ja	25	5%	17	4%	12	2%	23	5%
Nee	435	95%	435	96%	469	98%	433	95%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- Net als in voorgaande jaren is ook in 2017 relatief weinig een externe deskundige ingezet.
- ✓ Externe deskundigen worden alleen met tussenkomst van het LEC EGG ingeschakeld. Doorgaans leveren deze deskundigen een schriftelijk advies, hoewel een kort telefonisch advies ook voorkomt. Het merendeel van de externe deskundigen zijn ervaren wetenschappers op het gebied van taal, cultuur en religie van die etnische groepen die in de bij het LEC EGG aangebrachte casuïstiek in beeld komen.

2.2 CASUSINFORMATIE

ASPECTEN VAN EEN CASUS

Om inzicht te krijgen in eerproblematiek is het belangrijk om verschillende aspecten van die zaken te kennen. In deze paragraaf wordt onder de noemer 'categorisering' stil gestaan bij de vraag wat voor soort gedragingen in beeld zijn gekomen; ging de zaak bijvoorbeeld om bedreiging of om mishandeling? Daarnaast wordt aandacht besteed aan de etnische achtergronden van betrokkenen.

CATEGORISERING

In principe kunnen op een zaak meerdere etiketten worden geplakt: het kan bijvoorbeeld om zowel belediging als om mishandeling gaan. In tabel 2.6 is telkens het zwaarste etiket opgenomen. In het hierboven genoemde voorbeeld zou die zaak in de onderstaande tabel als een geval van mishandeling zijn opgenomen. Hoewel geweld zowel fysieke als niet fysieke verschijningsvormen kent, zijn fysieke verschijningsvormen doorgaans als zwaarder beoordeeld.

TABEL 2.6

CATEGORISERING

Categorie	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Bedreiging	264	57%	214	47%	209	43%	167	37%
Mishandeling	119	26%	153	34%	135	28%	136	30%
Poging moord/ doodslag*	6	1%	11	2%	13	3%	21	5%
Moord/ doodslag	14	3%	9	2%	9	2%	10	2%
Zelfdoding	3	1%	2	0%	0	0%	2	0%
Ontvoering	11	2%	1	0%	5	1%	5	1%
Wederrechtelijke vrijheidsbeneming	0	0%	8	2%	7	1%	5	1%
Dwang	0	0%	17	4%	49	10%	49	11%
Seksueel misbruik	10	2%	7	2%	8	2%	7	2%
Verkrachting	14	3%	11	2%	12	2%	18	4%
Vermissing	2	0%	2	0%	5	1%	5	1%
Overig	17	4%	17	4%	29	6%	31	7%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

*In 2014 zijn drie cold cases uit 1988, 1992 en 2004 behandeld. Die zaken zijn in 2014 meegeteld.

- In de periode 2014-2017 vormen bedreigingen telkens de grootste categorie. Ten opzichte van 2014 is het relatieve aandeel van de bedreigingen wel teruggelopen.
 - In 2016 is het LEC EGG betrokken geweest bij de behandeling van tien moorden/doodslagen.
-
- ✓ Bij bedreigingen gaat het lang niet altijd om concreet geuite bedreigingen. Het komt ook voor dat betrokkenen bang zijn voor eventuele reacties uit hun sociale omgeving zodra een geheim – bijvoorbeeld een zwangerschap of een buitenechtelijke relatie – dreigt uit te lekken.
 - ✓ Bij de moorden/doodslagen vielen in totaal elf doden te betreuen. Het ging om drie vrouwen en acht mannen. Drie slachtoffers waren minderjarig.
 - ✓ Hoewel dwang al lang in het Wetboek van Strafrecht is opgenomen, werd daar door de politie lang niet altijd gebruik van gemaakt. Sinds thema's als huwelijksdwang zich echter in een grotere belangstelling mogen verheugen, wordt dit artikel/categorie door de politie vaker gebruikt.
 - ✓ De categorie 'overig' bevat onder meer: afpersing, belaging, en poging zelfdoding.
 - ✓ De landelijke cijfers voor 2016 laten zien dat van de 2344 zaken 38% bedreiging betrof en 22% mishandeling.

ETNISCHE ACHTERGROND

Tabel 2.7 geeft een overzicht van de etnische achtergrond waartegen de casuïstiek zich heeft afgespeeld. Het gaat hier om een inschatting van die achtergrond door de behandelende politieambtenaren.

TABEL 2.7

ETNICITEIT 1

Etniciteit	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Turks	141	31%	107	24%	107	21%	112	25%
Turks-Koerdisch	20	4%	12	3%	13	3%	15	3%
Marokkaans	83	18%	89	20%	79	16%	78	17%
Irakees	43	9%	53	12%	40	8%	28	6%
Irakees-Koerdisch	21	5%	16	4%	28	6%	20	4%
Afghaans	33	7%	43	10%	46	10%	42	9%
Pakistaans	13	3%	16	4%	0	0%	9	2%
Iranees	12	3%	10	2%	20	4%	11	2%
Iranees-Koerdisch	1	0%	0	0%	1	1%	2	0%
Egyptisch	14	3%	11	2%	13	2%	9	2%
Voormalig Joegoslavisch	3	1%	0	0%	3	1%	1	0%
Somalisch	15	3%	13	3%	12	2%	16	4%
Syrisch	5	1%	19	4%	37	8%	59	13%
Syrisch-Koerdisch	2	0%	2	0%	6	1%	6	1%
Surinaams	2	0%	2	0%	2	1%	3	1%
Surinaams-Hindoestaans	3	1%	7	2%	1	1%	4	1%
Overig	49	11%	52	12%	73	16%	41	9%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- De meeste zaken bij het LEC EGG speelden zich af in 2017 af tegen een Turkse, Marokkaanse, of Syrische context. De verdeling blijft redelijk stabiel over de jaren. Er is een toename van het aantal zaken met een Syrische achtergrond.
- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich in 2017 onder meer de volgende etniciteiten: Albanees, Roma en Russisch.

- ✓ In 2015 is een zaak behandeld waarbij alle betrokkenen van autochtone afkomst waren. Het betrof hier een lid van een zogenaamde 1%-motorclub. Voor meer informatie over 1%-motorclubs en de relatie met eer en geweld, zie J. Janssen, *Geweld achter de voordeur bij leden van 1%-motorclubs*, *Tijdschrift voor de Politie*, jg.77/nr.8, 2015: 34-38.
- ✓ Zowel in 2014 als in 2015 was in een zaak de etnische achtergrond onbekend, dit betrof een zaak waarbij een pasgeboren baby is aangetroffen, waarvan de ouders ten tijde van de data analyse nog niet waren gelokaliseerd. Deze zaken zijn opgeteld bij de categorie 'overig'.
- ✓ Bij de 2344 zaken uit 2016 kwamen eveneens relatief veel zaken uit de Turkse en Marokkaanse context in beeld, respectievelijk 29% en 23%.

Bij een aantal zaken was nog een tweede etnische groep betrokken. Tabel 2.8 geeft een overzicht.

TABEL 2.8

ETNICITEIT 2

Etniciteit	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Autochtoon	39	8%	25	6%	29	6%	26	7%
Turks	10	2%	4	1%	10	2%	5	1%
Turks-Koerdisch	6	1%	3	1%	3	0%	5	1%
Irakees	3	1%	7	2%	2	0%	2	0%
Irakees-Koerdisch	3	1%	1	0%	4	0%	0	0%
Marokkaans	3	1%	1	0%	4	0%	5	1%
Afghaans	2	0%	1	0%	1	0%	0	0%
Syrisch	1	0%	0	0%	9	2%	2	0%
Overig	11	2%	6	1%	22	5%	27	6%
N.v.t.	382	83%	404	89%	397	83%	384	84%
Totaal	460	100%	452	100%	481	100%	456	100%

- Jaarlijks wordt in circa 15% van de zaken die het LEC EGG behandelt, de betrokkenheid van een tweede etnische groep aangetroffen. In een aanzienlijk deel van die zaken gaat het om de betrokkenheid van autochtonen.
- In 2017 was in 16% van de zaken een tweede etnische groep betrokken. In ongeveer eenderde van die kwesties speelde betrokkenheid van autochtonen een rol.
- ✓ Eerconflicten komen in verschillende culturen voor. Door de opzet van het Nederlandse politieke beleid ligt echter een zwaar accent op eerproblemen onder allochtonen. Dit heeft tot gevolg dat in de zaken die bij het LEC EGG binnenkomen, alleen zaken met autochtone betrokkenheid in beeld komen wanneer autochtonen in conflict raken met allochtonen.
- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich in 2017 onder andere de volgende etniciteiten: Roma, Kosovaars en Libisch.
- ✓ Bij de cijfers van de eenheden uit 2016 werd duidelijk dat in 12% van de zaken een tweede etniciteit was betrokken. In bijna de helft van de zaken ging het om autochtonen.

Summary

LOOKING BACK ON 2017

THE TASKS OF THE LEC EGG

The Netherlands has an estimated population of 17 million. Law enforcement is carried out by one police force with a workforce of 60.000 people spread over ten regional units and one national unit. The Dutch Centre of Expertise on Honour Based Violence (LEC EGG) for the Dutch police assists the national police with information and advice on operational support in complex cases in which honour is used as a motive for violence or the threat of violence. Less complicated cases are dealt with by the regional units themselves. In 2016 the Dutch police dealt with 2344 cases of honour based violence and 481 of these cases were put to the LEC EGG. In 2017 the LEC EGG handled 456 cases. The bulk of these cases (83%) the LEC EGG received from the local police while a number of cases were handed over by the Immigration and Naturalisation Service (IND). Besides assisting police forces in their operational work, the LEC EGG is also responsible for four other tasks: carrying out scientific research, advising government authorities, developing material for educational purposes (particularly within the police forces), and constructing and maintaining networks.

SOME FIGURES

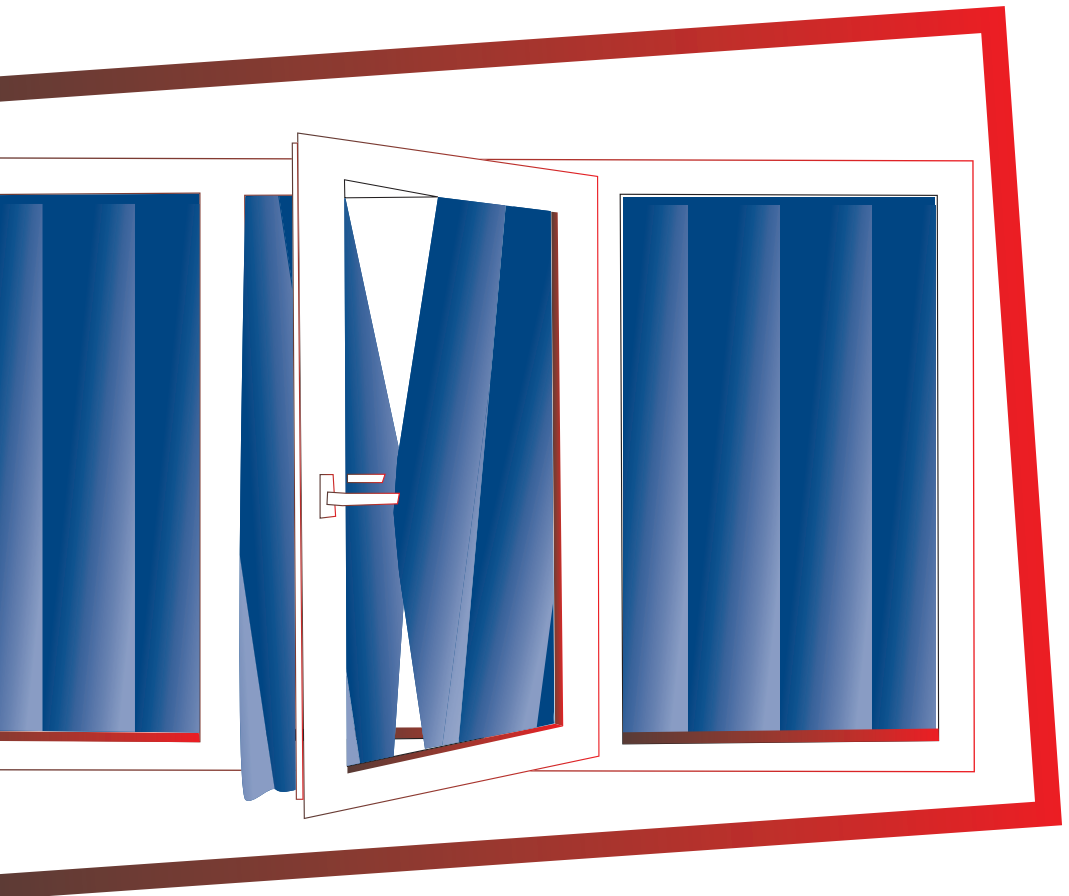
As stated earlier in this summary, 456 cases were submitted to the LEC EGG in 2017. This figure deviates from the preceding years: in 2016 481 cases were submitted to the centre. But in 2014 and 2015 the case load was almost the same: respectively 460 and 452 cases. The LEC EGG collects two categories of data related to honour based violence: process data and case data.

Process data relates to methods used in dealing with honour related cases, that is to say the specific method developed and applied by the LEC EGG. The LEC Egg method is the standard norm used by the Dutch police for addressing honour related cases. It consists of a number of steps. First of all, cases are identified through the use of so-called 'red flags'. These are striking aspects of cases that indicate honour as a motive for violence or threat of violence. The so-called 'red flags' are built in an

electronic searching device used in police data systems to trace possible honour related cases. Of the cases that remain after this rough selection relevant background data is gathered with the use of the checklist. This is a second step. In 2017 39% of the case files submitted to the LEC EGG had a completed checklist in them and although in 33% of the submitted case files the checklist was not included, these files, nevertheless included the type of information that normally is collected with the checklist. On the basis of the checklist data the LEC EGG is able to produce an analysis. The third step is the use of external experts specialized in, for example, language and culture of particular ethnic groups via the LEC EGG. In 2016 5% of the 456 cases were handled with the help of expert advice.

As well as process data the LEC EGG also gathers case data. The following characteristics of the cases are recorded: the category the police has placed a particular case in (e.g. whether it concerns a threat or a missing person) and the ethnic background of the people involved. Most honour related cases (37%) were categorised as threats. In these cases, sometimes an actual threatening statement has been made by a suspect. However, the category also includes cases of people who feel threatened, for example because they fear repercussions from their social environment if a secret, such as a pregnancy or an extramarital affair, would come out. In 2016, the LEC EGG handled ten cases with eleven fatal victims. Of the people who were killed, eight victims were male and three female. Three victims were minors.

Most cases handled by the LEC EGG have a Turkish or, Moroccan background. In 16% of the honour related cases in 2017 more than one ethnic group was involved. Often people of Dutch descent were involved.

Résumé

RETOUR SUR 2017

MISSIONS DU LEC EGG

Les Pays-Bas comptent quelque 17 millions d'habitants. Il n'existe aux Pays-Bas qu'un seul corps de police, employant environ 60.000 personnes affectées à dix unités régionales et une unité nationale. La police néerlandaise peut faire appel au Centre national d'expertise sur la violence associée à l'honneur (LEC EGG), pour un soutien opérationnel dans les affaires complexes où l'honneur est le motif probable de (risque de) violence. Les unités régionales traitent seules les cas plus simples. En 2016, 2344 affaires ont été soumises à la police et 481 de ces affaires aux LEC EGG, et 456 en 2017, la plupart par la police locale (83%). Par ailleurs, des cas ont également été présentés au LEC EGG par ses partenaires officiels, tel que le Service de l'immigration et naturalisation. Outre fournir un soutien dans le travail opérationnel, le LEC EGG remplit quatre autres tâches : mener une recherche scientifique, conseiller les pouvoirs publics, développer un matériel pédagogique et informatif, notamment à l'intention de la police, et enfin constituer et maintenir des réseaux de relations.

QUELQUES CHIFFRES

Comme mentionné plus haut, 456 affaires ont été examinées par le LEC EGG en 2017. Dans les années précédentes lui avaient été soumises 481 en 2016, 452 en 2015 et 460 en 2014. Le LEC EGG rassemble deux sortes de données sur ces affaires : les données de processus et les données de cas.

Les informations sur le processus décrivent les caractéristiques d'approche des affaires d'honneur, c'est-à-dire la mise en oeuvre de la « méthode LEC EGG ». Pour la police néerlandaise, cette méthode constitue la norme dans le traitement des crimes d'honneur. Elle comporte différentes étapes. La première décrit les indicateurs au rouge. Ce sont les aspects saillants d'une affaire qui doivent alerter l'observateur sur l'éventualité de (risque de) violence motivée par l'honneur. Ces indicateurs sont inclus dans une procédure de recherche permettant de chercher dans les systèmes informatiques de la police les possibles affaires d'honneur. Parmi les cas probables ressortant de cette sélection grossière, les informations de fond pertinentes sont rassemblées à l'aide d'une liste de contrôle, c'est la

seconde étape. En 2017, une liste de contrôle complétée a été rencontrée dans 39% des affaires soumises au LEC EGG. Dans 33% des dossiers la liste de contrôle n'était pas incluse, mais quand même on peut trouver l'information nécessaire dans le dossier. Une analyse peut être faite sur la base des données figurant dans la liste de contrôle. Une troisième étape est l'intervention d'un expert externe par l'intermédiaire du LEC EGG. Sur les 456 affaires, il a été fait appel à un expert dans 5% des cas. Ce sont en règle générale des chercheurs expérimentés dans le domaine de la langue, de la culture et de la religion de groupes ethniques déterminés.

Outre des informations de processus, le LEC EGG recueille également des informations de cas. Les suivantes caractéristiques de cas ont été collectées: la catégorie sous laquelle la police range l'affaire (est-il question, par exemple, de menaces ou l'affaire est-elle signalée comme étant une disparition) et les origines ethniques des personnes concernées. Dans la majorité des cas (37%) il s'agissait de menaces. Ce ne sont pas toujours de menaces concrètes. Il arrive que les personnes concernées se sentent menacées, car elles craignent les réactions éventuelles dans leur milieu social dès lors qu'un secret – grossesse, relation hors mariage par exemple – risque de s'ébruiter. Chaque année, un-trois suicides sont portés à l'attention du centre. En 2015, le LEC EGG a traité dix affaires avec onze victimes fatales. Dans ces cas, il s'agissait d'assassinat ou d'homicide. Les victimes de ces homicides et assassinats étaient huit hommes et trois femmes. Toutes les victimes étaient des adultes. La plupart des affaires soumises au LEC EGG se produisent dans les milieux turc ou marocain. Un second groupe ethnique était impliqué dans 16% des cas en 2015. Souvent des natifs néerlandais ont joué un rôle dans ces affaires.

LANDELIJK EXPERTISE CENTRUM EER GERELATEERD GEWELD

Eenheid Den Haag, Nederlandse politie

Postbus 264, 2501 CG Den Haag

T 088-9648550

E lec@haaglanden.politie.nl

©2018 Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789082132755

Ontwerp en illustraties **Meester Ontwerpers, Amsterdam**

Oplage **500**